

4.3 KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Komunikační výchova se zaměřuje na rozvoj komunikačních dovedností žáků, které jsou předpokladem funkčního dorozumívání se s okolím, úspěšné sociální integrace a jejich dalšího vzdělávání. Prolíná napříč celým vyučovacím procesem. Rozvíjí komunikační dovednosti ve všech rovinách, zaměřuje se na porozumění řeči, rozvoj pasivní i aktivní slovní zásoby, gramatickou stránku řeči, výslovnost a sociální komunikaci.

Obsah vzdělávacího předmětu Komunikační výchova je součástí vzdělávací oblasti Jazyková komunikace.

Předmět je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně, tj. v 1. až 10. ročníku. Na 1. stupni činí rozsah výuky celkem 12 hodin týdně, na 2. stupni v 7. až 10. ročníku 4 hodiny týdně.

Předmět je tvořen následujícími tématy vzdělávacích oborů a tematickými okruhy průřezových témat:

- vzdělávací obor **Řečová výchova** – vytváření a rozvoj základních komunikačních dovedností verbálně i s využitím systémů augmentativní a alternativní komunikace, rozvoj receptivní složky řeči
- vzdělávací obor **Čtení** – vnímání a porozumění obsahu sdělení
- vzdělávací obor **Člověk a jeho svět, Člověk a společnost** – vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- vzdělávací obor **Hudební výchova** - rytmizace, vokalizace, říkadla
- průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** - Rozvoj poznávacích schopností, Mezilidské vztahy, Komunikace, Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Řešení problémů

Ve výuce jsou používány metody a formy práce s ohledem na věkové kategorie a individuální možnosti a schopnosti žáků. Významnou složkou Komunikační výchovy je alternativní a augmentativní komunikace, která různými formami podporuje komunikační schopnosti žáků, kteří nejsou schopni se funkčně domluvit mluvenou řečí. Zahrnuje používání symbolů, piktogramů, znaků apod. Je uplatňována metodika strukturovaného učení a sociální komunikace. Ve výuce využíváme také didaktické hry, skupinovou a individuální práci a praktický nácvik. Významnou součástí jsou také prostředky ICT, především práce s dotykovými tablety, komunikátory a interaktivními tabulemi. Výuka je doplňována návštěvami divadelních a jiných kulturních akcí.

Výchovné a vzdělávací postupy uplatňované ve vyučovacím předmětu, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- dbáme na propojení výuky s praktickými situacemi
- vedeme žáky k aktivnímu používání symbolů a znaků
- vedeme žáky k osvojení základních pojmů a elementárních dovedností ve vazbě na konkrétní předměty a situace

Kompetence k řešení problémů

- nacvičujeme se žáky odpovídající formy komunikace a chování v modelových životních situacích
- vytváříme podmínky pro řešení známých situací na základě opakování a nápodoby
- vedeme žáky k požádání o pomoc v situaci, kterou neumí zvládnout samostatně
- usilujeme o to, aby se žáci orientovali ve známém prostředí třídy, školy
- vytváříme podmínky pro překonávání pocitů strachu žáků z nových činností, předmětů a situací

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k rozpoznávání známých osob
- podporujeme žáky při dorozumívání a navazování vztahů s druhými osobami s využitím verbální komunikace i pomocí alternativních a augmentativních forem komunikace
- rozvíjíme receptivní složku řeči a vedeme žáky ke správným reakcím na jednoduché pokyny
- motivujeme žáky ke komunikaci a k vyjádření jejich postojů, potřeb, pocitů a nálad verbálně nebo pomocí alternativních a augmentativních forem komunikace
- na modelových příkladech nacvičujeme základní formy společenského styku

Kompetence sociální a personální

- podporujeme navazování přátelských vztahů s druhými osobami a dorozumívání se adekvátním způsobem
- posilujeme schopnost tolerovat blízkost jiných lidí, být v kolektivu, navazovat sociální kontakt adekvátním způsobem a spolupracovat s ostatními
- posilujeme sociálně vhodné chování žáků a snažíme se o eliminaci problémového chování

Kompetence občanské

- učíme žáky odpovídajícím způsobům komunikace v různých krizových situacích včetně mimořádných událostí
- vytváříme procesuální schémata ke zvládnání sebeobslužných dovedností